

مقدمه گردآورنده

مطالب این دفتر حاصل یک کار کلاسی در محضر استاد محمدرضا لطفی است که به مبحث فن نوازندگی تار و سه تار می‌پردازد و شامل تمرین‌های مضراب، شیوه انگشت‌گذاری و مسائل مربوط به پایه و پایه‌سازی در موسیقی ایرانی و تکنیک‌های مورد استفاده در دست راست و چپ نوازندگان تار و سه تار است. اتودهایی برای تمرین در کلاس عنوان شده که سعی شده عیناً در این متن نوشته شود. در چیدمان مطالب بیشتر روند کلاس دنبال شده مگر آنکه مبحثی تکرار یا دوره مطالب گذشته بوده که به مبحث مربوط منتقل شده است.

از آنجا که استاد بزرگوارم بر من منت نهاده راهنمایی‌های راهگشای بسیاری فرمودند و زحمت تصحیح نسخه قبل این متن را کشیدند، اکنون با خوشحالی و سرور تصحیح جدید را با بازنگری و تغییرات فراوانی که به فرموده ایشان انجام داده‌ام در اختیار علاقه‌مندان و هنرجویان می‌گذارم و البته متذکر می‌شوم هرگونه کاستی در این مجموعه مربوط به بضاعت اندک نگارنده است. امید است این اثر به متنی قابل ارجاع برای هنرجویان موسیقی ایران تبدیل شود، چرا که قابلیت‌های بسیار جالبی در آن است که نسبت به اتودهایی که تاکنون دیده‌ام آن را متمایز و ممتاز می‌کند. یکی از تفاوت‌های عمده این کتاب با سایر کتب منتشر شده در این زمینه این است که تمرین‌ها در کتاب حاضر با نگرش موسیقی ایرانی همگون‌اند و موزیکالیت هنرجویان را تقویت کرده هنرجو را به ساخت، خلاقیت و زایش هنری نزدیک می‌گردانند و در جهت آموزش روش تمرین حرکت می‌کنند که مشکل بسیاری از هنرجویان است. در انجام این تمرین‌ها هنرجو قادر به چگونگی یافتن نقاط ضعف خود می‌شود و اینکه چگونه برای رفع آن تمرین بسازد و خود را از ضعف بیرون آورد که این داستان «ماهی و ماهیگیری» را به ذهن و خاطر متبادر می‌کند. به طور مثال، در بخش «پایه‌ها» روش ساخت پایه را به هنرجو القا می‌کند و هنرجو را در چگونگی تنوع بخشیدن به آن رهنمون می‌کند و قوه خلاقه او را به حرکت وادار می‌دارد یا در بخش مضرابی هنرجو را از عادت بیرون کشیده توانایی او را در تسلط و آگاهی لحظه به لحظه از مضراب به آزمایش می‌کشانند و این بخشی از مقوله «آئیت» نیز به شمار می‌آید که بذران بدین شکل در ذهن هنرجو برای پرورش کاشته می‌شود و همین‌طور در مبحث «تکیه و تحریر» روش ساخت تحریرهای متداول و غیرمتداول آموزش داده شده است. امروزه در تمام دنیا علم پداگوژی (تکنولوژی آموزشی) مورد توجه مراکز آموزشی معتبر جهان است که در آن به جای آنکه فقط به متمدن آموزش دقت شود به اصول آموزشی به لحاظ روانشناختی توجه می‌شود. این علم بر سه ضلع اصلی آموزش (یاددهی)، یادگیری و بازدهی استوار است که دقیقاً به دلیل رعایت و توجه به این مسایل این متمدن نسبت به سایر متمدن‌های مشابه متمایز و ممتاز می‌شود.

در پایان، از دوستان گرامی، آقایان معین مظفری و علیرضا فخری زاده اصفهانی و شهاب مینا که در انجام این کار مرا یاری نموده‌اند سپاسگزاری می‌نمایم و امیدوارم این متمدن مورد استفاده هرچه بیشتر هنرجویان قرار گیرد.

محسن بخشنده

تهران، ۱۳۹۱

Shiraz-Beethoven.ir

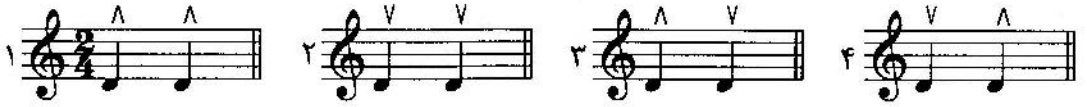
فهرست مطالب

۶	یادداشت ناشر
۷	مقدمه استاد محمدرضا لطفی
۱۰	مقدمه گردآورنده
۱۳	کوک تار و سه تار برای اجرای تمرین های کتاب حاضر مدل های مضرابی
۱۴	دوره های دوتایی
۱۵	دوره های سه تایی
۱۶	دوره های چهارتایی
۱۸	دوره های پنج تایی
۲۱	دوره های شش تایی
۲۵	دوره های هفت تایی
۳۱	دوره های هشت تایی
۳۲	دوره های نه تایی
۳۳	دوره های ده تایی تکنیک های مضرابی
۳۴	ریز هشت هایی ساده
۳۵	تک ریز
۳۵	چپ ریز
۳۵	ریز هشت تایی دو آکینتی
۳۶	ریز هشت تایی سه آکینتی
۳۶	ریز هشت تایی چهار آکینتی
۳۷	دُزَاب راست
۳۷	دُزَاب از چپ
۳۸	ریز ناقص
۳۹	شلال پایه
۴۰	ساخت پایه
۴۱	تغییر پایه
۴۴	تمرین چرخش در سیم ها
۴۹	اتودهای دست چپ
۶۱	تکیه و تحریر

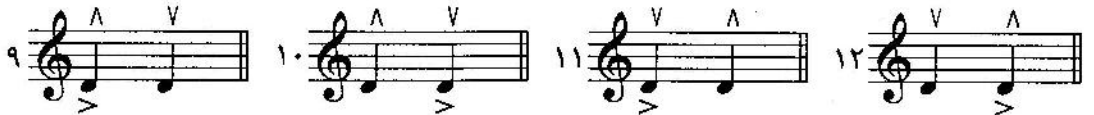
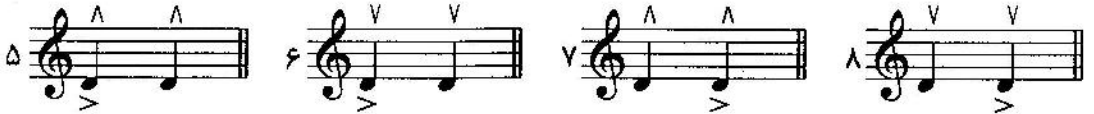
دورهای دوتایی

بدون (اکسنت)

هر تمرین را می‌بایست چندین بار (حداقل هشت بار) تکرار کرد.

دور دوتایی تک‌اکسنتی

برای تکمیل زمان دور می‌توان مانند نمونه روبرو از سکوت استفاده کرد.

از آنجا که اکسنت‌ها تغییر می‌کنند به هنگام سکوت گاهی اکسنت‌هایی که سرضرب نمی‌افتند حالت ضدضرب موسیقی فرنگی پیدا می‌کنند.

دوره‌های سه‌تایی

1. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 2. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 3. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 4. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 5. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 6. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 7. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 8. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each.

تک‌اکستی

9. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 10. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 11. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 12. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 13. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 14. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 15. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 16. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 17. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 18. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 19. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 20. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 21. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 22. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 23. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 24. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each.

دو‌اکستی

25. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 26. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 27. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 28. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 29. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each. 30. Treble clef, 3/4 time, notes G4, A4, B4 with accents (^) above each.

نمونه‌های بالا به عنوان مثال آورده شده‌اند. در صورت نیاز، هنرآموز به هنرجو نمونه‌های دیگری برای تمرین پیشنهاد نماید.

دوره‌های چهارتایی

الگوهای چهارتایی از ترکیب دو الگوی دوتایی، یا از ترکیب الگوی سه تایی و یک تک مضرب تشکیل می‌شود.

1 $\wedge \wedge \wedge \wedge$
 2 $v \wedge \wedge \wedge$
 3 $\wedge v \wedge \wedge$
 4 $\wedge \wedge v \wedge$
 5 $\wedge \wedge \wedge v$
 6 $\wedge \wedge v v$
 7 $\wedge v v \wedge$
 8 $v v \wedge \wedge$
 9 $\wedge v \wedge v$
 10 $v \wedge v \wedge$
 11 $v \wedge \wedge v$
 12 $v v v$
 13 $v \wedge v$
 14 $v v \wedge$
 15 $v v \wedge$
 16 $v v v$

تک‌آکستی

17 $\wedge v v \wedge$
 18 $v \wedge v \wedge$
 19 $v \wedge v$
 20 $\wedge \wedge v$
 21 $\wedge \wedge \wedge v$
 22 $\wedge \wedge \wedge v$
 23 $\wedge \wedge \wedge v$
 24 $\wedge \wedge \wedge v$
 25 $\wedge v \wedge \wedge$
 26 $\wedge v \wedge \wedge$
 27 $\wedge v \wedge \wedge$
 28 $v \wedge v$
 29 $\wedge \wedge v \wedge$
 30 $\wedge \wedge v \wedge$
 31 $\wedge \wedge v \wedge$
 32 $\wedge \wedge v \wedge$